

## Förskrivning av läkemedel, recept eller rekvisition

Grundregeln är att ordinerade läkemedel som används i öppenvård förskrivs på recept och att ordinerade läkemedel som administreras i slutenvård rekvireras till vårdenhetsens läkemedelsförråd. Inom Region Jönköpings län (RJL) finns ett antal undantag som anges i följande avsnitt.

Eventuellt iordningställande och överlämnande av läkemedel i samband med ordination dokumenteras enligt [Ordination och hantering av läkemedel-  
vårdriktlinjer Region Jönköpings län \(rjl.se\)](https://www.rjl.se/ordination-och-hantering-av-lakemedel-vardriktlinjer-region-jonkopings-lan), avsnitt "Iordningställande och administrering eller överlämnande". Inom RJL används rekommenderat arbetssätt [Administrera eller Överlämna läkemedel i öppenvård eller vid hemgång från sjukhus \(rjl.se\)](https://www.rjl.se/administrera-eller-overlamna-lakemedel-i-oppenvard-eller-vid-hemgang-fran-sjukhus).

## Undantag från receptförskrivning vid ordination av läkemedel i öppenvård

Grundregeln är att ordinerade läkemedel som används i öppenvård förskrivs på recept.

### Receptfria läkemedel

Vid vissa tillstånd, såsom kortare sjukdomstillstånd av egenvårdskaraktär, pollenallergi eller torrhet i hud, ögon och slemhinnor utan konstaterad sjukdom rekommenderas receptfri behandling utan receptförskrivning, [Förskrivning av läkemedel som kan köpas receptfritt-Folkhälsa och sjukvård \(rjl.se\)](https://www.rjl.se/forskrivning-av-lakemedel-som-kan-kopas-receptfritt-folkhalsa-och-sjukvard). Ordinationen kan med fördel dokumenteras i Cosmics läkemedelslista. För de patienter som får stöd med läkemedelshanteringen av kommunal hälso- och sjukvård ska ordinationen dokumenteras i Cosmics läkemedelslista. Observera att för patienter med maskinellt dosdispenserade läkemedel så syns receptfria ordinationer inte i Pascal, eftersom de inte förskrivs på recept. Det är därför centralt att även dessa patienter får en utskrift av Cosmics läkemedelslista.

### Receptbelagda läkemedel vid akut, kort behandling

Om behandlingen är akut och förväntas pågå en kortare tid (max två veckor), kan läkemedel ordinerars och lämnas ut ifrån en öppenvårdsmottagning alternativt från ett kommunalt läkemedelsförråd utan receptförskrivning. Ordinationen ska dokumenteras i Cosmics läkemedelslista. Observera att för patienter med maskinellt dosdispenserade läkemedel så syns inte dessa ordinationer i Pascal, eftersom de inte förskrivs på recept. Det är därför centralt att även dessa patienter får en utskrift av Cosmics läkemedelslista.

### Läkemedel som administreras på en öppenvårdsmottagning

Läkemedel som administreras till patient på en öppenvårdsmottagning, till exempel parenterala infusioner av järn eller immunglobuliner, iordningställs i första hand från öppenvårdsmottagningens läkemedelsförråd. Ordinationen ska dokumenteras i Cosmics läkemedelslista. Observera att för patienter med

maskinellt dosdispenserade läkemedel så syns inte dessa ordinationer i Pascal, eftersom de inte förskrivs på recept. Det är därför centralt att även dessa patienter får en utskrift av Cosmics läkemedelslista.

### **Läkemedel inför operation eller undersökning**

Receptfria läkemedel som används inför operation eller undersökning, till exempel hudrengöring eller lavemang, köps utan recept på ett öppenvårdsapotek. Receptbelagda läkemedel som används inför operation eller undersökning, till exempel laxantia inför koloskopi eller lågmolekylärt heparin inför bridgning, förskrivs på recept och patienten informeras om att hämta ut läkemedel på ett öppenvårdsapotek. Vid restnotering eller om lämplig förpackningsstorlek saknas, kan patienten hämta läkemedel hos den ordinerande vårdenheten.

Om inget av ovanstående är möjligt kan ordinerande vårdenhet välja att skicka läkemedel till patient via post, undantag är narkotiska läkemedel och kylvaror. Läkemedel skickas i förekommande fall i ett vadderat kuvert i god tid inför den planerade operationen/ undersökningen. Den som skickar läkemedel ansvarar för att bedöma om läkemedlet tål de förhållanden, till exempel temperatur, som det utsätts för under transporten. Arbetssättet för hur bedömning görs, vilka läkemedel som omfattas och i vilka lägen läkemedel hämtas/skickas beskrivs i vårdenhetens lokal rutin för ordination och hantering av läkemedel.

Ansvarig läkare ansvarar för att patienten får ett skriftligt underlag på ordinationen, i första hand i form i Cosmics läkemedelslista, där preparatnamn, styrka, dos, administreringsätt och behandlingstid framgår. Observera att för patienter med maskinellt dosdispenserade läkemedel så syns inte dessa ordinationer i Pascal, eftersom de inte förskrivs på recept. Det är därför centralt att även dessa patienter får en utskrift av Cosmics läkemedelslista.

### **Palliativa läkemedel**

För patienter som inkluderas i palliativ vård ska lämpliga orala och parenterala vid behovs-läkemedel mot till exempel smärta, illamående och oro/ångest finnas ordinerade i Cosmics läkemedelslista. Förteckning över lämpliga läkemedel finns på Fakta Palliativ vård, [Behovsläkemedel, palliativ vård-Folkhälsa och sjukvård \(rjl.se\)](#) och som läkemedelsmallar i Cosmic (sök på "palliativ" under Läkemedel eller Paket). Vid behovs-läkemedel ska finnas tillgängliga i patientens hem i god tid före förväntat behov och tas från läkemedelsförråd hos SSIH eller kommunal hälso- och sjukvård. Receptförskrivning sker endast om behovet av läkemedlet blir regelbundet eller omfattande. Flera palliativa vid behovs-läkemedel omfattas inte av läkemedelsförmånen och vid receptförskrivning finansieras dessa av RJL enligt [Regionsubventioner-Folkhälsa och sjukvård \(rjl.se\)](#). Observera att för patienter med maskinellt dosdispenserade läkemedel så syns inte dessa initiala vid behovsordinationer i Pascal, eftersom de inte förskrivs på recept. Det är därför centralt att även dessa patienter får en utskrift av Cosmics läkemedelslista.

### **Undantag från rekvisition vid ordination av läkemedel i slutenvård**

Grundregeln är att ordinerade läkemedel som administreras i slutenvård rekvideras till vårdenhetens läkemedelsförråd.

**Användning av patientens egna läkemedel under vårdtid**

Patientens egna medhavda läkemedel kan användas under vårdtiden om patienten godkänner det. Det utgår ingen kostnadsersättning från vårdenheten för de använda läkemedlen.

Receptförskrivning av läkemedel för användning under vårdtid kan ske om patienten godkänner det. Exempel är läkemedel som av hygienskal är personbundna såsom en inhalator eller ögondroppsfaska. Receptförskrivning kan även vara aktuellt för läkemedel där behandling startas upp under vårdtid för att patienten ska lära sig handhavandet, men fortsatt behandling sker i hemmet. Patienten bekostar i dessa fall läkemedlet själv genom högkostnadsskyddet.

**Receptförskrivning när patient skrivs ut från slutenvård**

Recept ska förskrivas på receptbelagda läkemedel som är nyinsatta eller dosjusterade under vårdtiden och där behandlingen fortsätter i hemmet. Om patienten i samband med utskrivning från slutenvård önskar förnyelse av recept på andra läkemedel än de som initierats eller ändrats under vårdtiden, ska patienten i första hand hänvisas till sin ordinarie förskrivare. Förskrivning på recept av enstaka läkemedel som ”håller på att ta slut” kan göras av praktiska skäl och då förskrivas en mindre förpackning med ett (1) uttag samt att patienten uppmanas att kontakta sin ordinarie förskrivare för fortsatt förskrivning.

I följande fall bör vårdenheten iordningställa och överlämna läkemedel från läkemedelsförrådet *istället* för att förskriva recept:

- Om behandlingen är initierad under vårdtiden och ska fortsätta en kortare tid (max två veckor) efter vårdtillfället.
- Om den minsta förpackning som kan förskrivas på recept är för stor för tänkt behandlingstid.

I ovanstående fall ansvarar ansvarig läkare för att patienten får ett skriftligt underlag på ordinationen, i första hand i form av Cosmics läkemedelslista, där preparatnamn, styrka, dos, administreringssätt och behandlingstid framgår. Observera att för patienter med maskinellt dosdispenserade läkemedel så syns inte dessa ordinationer i Pascal, eftersom de inte förskrivas på recept. Det är därför centralt att även dessa patienter får en utskrift av Cosmics läkemedelslista.